گزارش خبر
NEWSREPORT
کد خبر: ۴۵۲۳۴۶
سه شنبه ۱ تیر ۱۴۰۰ ۱۳:۴۹

اصلی ترین چالش های پیش روی دولت رئیسی

تحریم‌های بین‌المللی، کاهش فروش نفت و یک دهه رشد با میانگین نزدیک به صفر در کنار یکدیگر باعث شده‌اند که امکان جبران هر اقدام اشتباه دولت آینده بسیار سخت و دور از ذهن باشد. خبرگزاری بلومبرگ در گزارشی به بررسی اصلی‌ترین چالش‌های پیش روی دولت جدید ایران پرداخته است. این گزارش سقوط ارزش ریال، کاهش تولید ناخالص داخلی و رکود در تجارت خارجی ایران را اصلی‌ترین چالش‌های دولت جدید برشمرده است.

به گزارش خبرنگاران جامعه گزارش خبر، با مشخص شدن نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری، سیزدهمین دولت ایران به ریاست سیدابراهیم رئیسی تشکیل خواهد شد. موضوعی که از همین حالا می‌توان آن را پیش‌بینی کرد، چالش‌های سخت پیش روی این دولت است؛ مسائل و چالش‌هایی که اگر نحوه برخورد با آنها حساب شده نباشد هر اقدامی می‌تواند به پیچیده‌تر شدن شرایط بینجامد؛تحریم‌های بین‌المللی، کاهش فروش نفت و یک دهه رشد با میانگین نزدیک به صفر در کنار یکدیگر باعث شده‌اند که امکان جبران هر اقدام اشتباه دولت آینده بسیار سخت و دور از ذهن باشد.
خبرگزاری بلومبرگ در گزارشی به بررسی اصلی‌ترین چالش‌های پیش روی دولت جدید ایران پرداخته است. این گزارش سقوط ارزش ریال، کاهش تولید ناخالص داخلی و رکود در تجارت خارجی ایران را اصلی‌ترین چالش‌های دولت جدید برشمرده است.

چالش‌های سه‌گانه

روز گذشته خبرگزاری بلومبرگ در گزارشی به بررسی مسائل پیش روی دولت جدید ایران پرداخت و سه چالش اصلی دولت سیزدهم را تشریح کرد. بر این اساس سقوط ارزش ریال اصلی‌ترین چالش دولت آینده معرفی شده است.
از زمان خروج دولت ترامپ از توافق هسته‌ای در سال ۹۷، ریال ۸۰ درصد از ارزش خود را در برابر دلار از دست داده است. این خروج منجر به وضع دوباره تحریم‌هایی شد که به‌واسطه توافق هسته‌ای اجرای آنها متوقف شده بود.
این درحالی است که دولت دوازدهم به ریاست حسن روحانی در مقابله با این تحریم‌ها تلاش کرد با اقداماتی مانند استفاده از ارز ترجیحی این وضعیت را کنترل کند، اما مطابق پیش‌بینی‌ها این سیاست نتایج معکوسی داشت و نرخ ارز وضعیت بهتری پیدا نکرد و نهایتا به کاهش درآمد میلیون‌ها ایرانی منجر شد.
مخارج دولت کاهش یافت و تضعیف ریال به کاهش قدرت خرید انجامید. در همین حال نگاه دولت جدید ایران به مذاکرات با غرب حائز اهمیت است. رئیس‌جمهور منتخب پیش از این در اظهاراتی گفته بود که به توافق هسته‌ای پایبند خواهد بود اما گمان نمی‌کند که مساله اصلی کشور توافق هسته‌ای باشد. این موضوع باعث شده به پیچیدگی مساله توافق هسته‌ای و سرنوشت آن افزوده شود.

کوچک شدن کیک اقتصاد ایران

محور بعدی این گزارش نرخ رشد و اندازه اقتصاد ایران است. اقتصاد ایران پس از تحریم‌های سال ۹۷ به شکل قابل‌توجهی به مشکل برخورد و رشد اقتصادی آن وارد محدوده منفی شد. این تغییر روند رشد به‌گونه‌ای بود که پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۱۹ با اختلاف چشمگیری محقق نشد؛ پیش از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای این نهاد بین‌المللی رشد اقتصادی ایران را ۴ درصد پیش‌بینی کرده بود، اما با وضع دوباره تحریم‌ها اقتصاد ایران در این سال ۶درصد کوچک‌تر شد.
کاهش درآمدهای نفتی کشور و به تبع آن کاهش درآمدهای ارزی باعث شد بخش‌های مختلف اقتصاد ایران آسیب ببیند و رشد اقتصادی منفی شود.
باید توجه داشت که کوچک‌تر شدن بخش نفت یا کاهش درآمدهای دولت تنها کانال کوچک شدن اقتصاد ایران نبوده است، بلکه کاهش درآمدهای ارزی و به تبع آن بالا رفتن نرخ ارز باعث شده تهیه مواد اولیه، تجهیزات و پشتیبانی‌های فنی مورد نیاز صنایع به مشکل بخورد و تولیدات بخش‌های دیگر اقتصاد ایران را با کاهش روبه‌رو کند.
این شرایط در کنار منفی شدن نرخ تشکیل سرمایه و همچنین خروج سرمایه از کشور به کاهش ظرفیت تولیدی اقتصاد ایران منجر شده است. لازم به ذکر است که پس از دو سال رشد منفی، اقتصاد ایران در سال ۹۹ به مدار رشد مثبت بازگشته است که از پایان تاثیر شوک منفی تحریم‌ها بر اقتصاد ایران خبر می‌دهد.

سردی روابط تجاری با اروپا

اتحادیه اروپا پیش از تحریم‌های ترامپ یکی از شرکای تجاری قابل‌توجه ایران به حساب می‌آمد. دولت فعلی ایران به ریاست حسن روحانی تلاش داشت تا اتحادیه اروپا پس از توافق هسته‌ای موقعیت خود را به‌عنوان یکی از شرکای تجاری ایران تحکیم کند. اما پس از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای واردات ایران از اتحادیه اروپا ۸۰ درصد کاهش یافته و به نوعی این تلاش‌ها با شکست روبه‌رو شده است.
لازم به ذکر است که اتحادیه اروپا یکی از طرف‌های مذاکرات وین برای احیای توافق هسته‌ای است. رئیس‌جمهور منتخب ایران در اظهارات پیش از انتخابات بر روابط تجاری و بازارهای صادراتی کشورهای همسایه و متحدان ایران تاکید کرده بود، اما درباره بازگشت شرکت‌های خارجی که در پی تحریم‌های دوباره آمریکا ایران را ترک کردند سخنی به میان نیاورد.
لازم به ذکر است بلومبرگ در گزارشی دیگر درباره اقتصاد ایران اظهار کرد با پیروزی سیدابراهیم رئیسی در انتخابات، احتمال توافق سریع و در نتیجه بازگشت نفت ایران به بازارهای جهانی کاهش می‌یابد و قیمت نفت احتمالا تا ۷۲ تا ۷۴ دلار در هر بشکه رشد خواهد کرد. این درحالی است که طرف‌های مختلف مذاکره‌کننده در وین گفته‌اند به زمان بیشتر برای رسیدن به یک توافق نیازمندند.
همین موضوع باعث شد معاملات آتی نفت در ساعات اولیه روز دوشنبه به نزدیکی ۷۲ دلار صعود کند. همچنین با نزدیک شدن به موعد پایان توافق موقت درباره نظارت بازرسان آژانس انرژی اتمی برخی از مسوولان اروپایی خبر داده‌اند که ایران و آژانس درباره این موضوع در حال مذاکره هستند و احتمالا برای تمدید این توافق به نتیجه خواهند رسید.

بازگشت به برجام

روز گذشته پژوهشکده پولی و بانکی در گزارشی به نقل از موسسه فیچ به بررسی اثرات احیای توافق هسته‌ای در سال جاری پرداخت و از پتانسیل رشد بالای هشت درصدی اقتصاد ایران در صورت احیای برجام خبر داد.

موسسه اعتباری فیچ که یکی از موسسات برتر رتبه‌بندی جهان به شمار می‌رود در گزارشی به بررسی وضعیت اقتصاد ایران و ریسک‌ها و احتمالات پیش روی آن پرداخته است. اصلی‌ترین پیش‌بینی این گزارش درباره توافق هسته‌ای این است که برجام احیا خواهد شد.
رئیس‌جمهور فعلی آمریکا بارها از تمایل دولتش برای بازگشت به برجام خبر داده است و پیش‌بینی می‌شود در نهایت طرفین به توافق خواهند رسید. لازم به ذکر است طبق این گزارش زمان لازم برای رسیدن به توافق یک ماه است. با این حال به نظر می‌رسد حتی پس از احیای توافق هسته‌ای روابط ایران و آمریکا بر سر مسائلی مانند فعالیت‌های موشکی و منطقه‌ای ایران پرتنش باقی خواهد ماند.
مهم‌ترین پیش‌بینی اقتصادی این گزارش رشد اقتصادی بالا در صورت احیای برجام است. به نظر می‌رسد در صورت احیای برجام و صدور معافیت‌های تحریمی از سوی آمریکا، رشد اقتصادی ایران در سال جاری به ۳/ ۴ درصد و در سال آینده به ۲/ ۸ درصد خواهد رسید.
در این صورت صادرات نفت ایران بیشتر خواهد شد، فشار روی ریال کمتر و افزایش نرخ تورم محدودتر خواهد شد و در نتیجه به تدریج، شاهد احیای تقاضای مصرفی و سرمایه‌گذاری خواهیم بود. این اتفاقات در شرایطی که ایران صاحب منابع طبیعی گسترده مانند نفت و گاز و منابع انسانی مناسبی چون جمعیت زیاد و تحصیلکرده است خبر از پتانسیل‌های رشد بالا در اقتصاد ایران می‌دهد.
همچنین بخش‌هایی مانند صنایع گاز ایران ظرفیت‌های زیادی برای سرمایه‌گذاری‌های جدید دارند.
همچنین جمعیت گسترده ایران خبر از یک بازار بزرگ می‌دهد که می‌تواند شاهد رشد چشمگیر تجارت باشد. به نظر می‌رسد رسیدن به توافقی جدید برای احیای برجام می‌تواند راه را برای تغییرات یاد شده هموار کند.